

Szerkesztőség és kiadóváltai
 Strada Baron L. Pop (Brassau) 14
 Telefon 3
 Bpeli telefon (nyolc számjegyű)
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Egész évre — 1200 Lej
 Fél évre — 600 Lej
 Negyedévre — 300 Lej
 Egy hónapra — 100 Lej
 X. évfolyam * 238. szám
 1929
 Október 22 Kedd
 5690 év Tisri 18

Ara 5 Lei

Kolozsváronhirdetésekre

Rudolf Mosse
 S. A.
 Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-16
 és a
Lloyd Express
 Str. Reg. No. 20. Telefon 14-55
 hirdetési irodák vesznek; c

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPLÓ

Miért?

Irtó Otto Abeles

Amikor Joseph Popper-Linkus, a költőfilozófus tudta, hogy betegsége többé nem hagyhatja el, magához kérette Einstein professzort és megígértette vele, hogy értékes életművének egy részét Erec Jisraél felépítésének fogja szentelni. Popper-Linkus az egész emberiségért, nemcsak egy népért dolgozott. Az a rendszer, amelyet ő "Az általános táplálási kötelezettségről" kidolgozott, a szociális kérdés megoldásának volt szentelve. Génuszának kihatása évről-évre növekszik az összes világreszéken és már záradékoknak az emberek síremlékéhez, a bécsi Rathaus-parkba.

És ez az egész világot átfogó szellem egész szívvel kívánta a palesztinai zsidó nemzeti otthon gyors felépítését és fejlődését, megeskette halála előtt nagy kortársát, Einsteint, hogy személységének egész súlyával szálljon sikorra Erec Jisraélért és odaadta mindenét, amije volt, könyvtárát, ő, aki kolduzszerűen halt meg, a jeruzsálemi héber egyetemnek.

Miért?

A nagy Louis Marshall eljött Zürich-be. Az a kollégám, aki szomszédom volt az újságíróasztalnál, beszélt vele közvetlenül a Jewish Agency kongresszus megnyitása előtt és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a zionisták és nem zionisták egységfrontjának kiépítését tanácsos volna a legközelebbi világkongresszusig, tehát két évvel elhalasztani. "Hetvenhárom éves vagyok, nincs vesztetni való időm, engem szorít a felelőség, az úgy sürgős", — válaszolta az öreg ur.

Herzl Tivadar rádója után három évtizedig távol maradt. Semmi közösséget nem akart vállalni „a nemzeti otthonnal”, példás odaadással dolgozott az egész világ szükségét szenvedő zsidói ért. de semmit Erec Jisraélért. Azután ismét elkészítette a mérleget, ő, az okos és előrelátó ember. Megérezte a Mű szükségességének parancsoló szavát és itt, Zürichben valósággal felrohant a tribünre, hogy oroszlan hangjával a terembe kiáltja: „Mi egy nép vagyunk, egy szellemben kell egyesülnünk én meg vagyok győződve: Palesztina fel fog épülni!”

Egy nagyvonalú ellenfél, a szükséges-
 ségeknek de minden akadályoknak is
 józan és hideg mérlegelője, megtért.

Miért?

Macdonald, aki most Nagybritannia sorsát irányítja, néhány évvel ezelőtt tanulmányutat tett Palesztinában. Midőn a siralomfalnál járt, a következőket írta be naplójába: „Csak aki a zsidókat imádkozni látta a siralomfalnál, csak az tudja igazán megérteni a zionizmust. A zsidó nemcsak azért megy Palesztinába, hogy elkerülje a pogromokat, vagy mert végét akarja vetni az ő anyagi zsidó-nyomorának, hanem mert oda muszáj mennie!” Mit jelent vajon egy szociálistának ez a felismerése, aki kevesebb becsüli egy zsidó népet gazdasági kérdéseit, mint a saját nemzeti élete iránti törődését? Egy idegen és nagy nemzet vagy, modern politikusa, akit nem terhelnek a mi érzelmeink, a jámborok hitát látja a siralomfalnál és csak ebben a pillanatban ölik fel előtte, hogy nem a zsidóüldözés, gazdasági

bojkott és numerus klauzusz elől való menekedés a zionizmus hajtóereje, és nem ezek adják meg a döntő kényszert a zsidó nemzeti otthon felépítéséhez.

Miért?

A világpolgár Popper-Linkus, az asztalinus Marshall és az angol szocialista vezér Mac-Donald miatt emeltek szót ennyi odaadással, ily energiával és ennyi bizottsággal Erec Jisraél-ért...?

Miért ti kishittitek, akiket tévútra vezettek a legutóbbi szomorú palesztinai események, miért ti jobbaninformáltak, akik számára a véres, fájdalmas össze-
 tűzések kapóra jött argumentumot jelentenek csupán az ellenvetésre, miért

ti apatikusok, akik most azzal dicsekszenek, hogy nem vesztek részt egy „hasztalan és veszedelmes kísérletezésben”, miért tartanak ki a felelőségteljesek, a nagyvonalúak, a világosan gondolkodók, a szívvel érzők szilárdan Palesztina mellett?

Mert ők tudják, hogy a mi népünk legközelebbi generációinak sorsa, — a világ bármely részén is lakának, — odaát, a palesztinai földön fog eldőlni. Mert az unokáért remegnek, akiknek lelki habitusa függ attól, hogy vajjon a zsidóság lehető legnagyobb része ismét Erec Jisraelben gyökereszkedik s hogy vajjon sikerül-e a népi élet utáni vágyunkat az átrétegződéssel

kielégíteni. Mert aggódnak afelől, hogy mi továbbra is a minden kulturák között közvetítő ágens bizonytalan üzletével foglalkozunk, mialatt most végre lényünk tiszta, igaz színeit vagyunk hívva a kultúrnépek világspektrumára vetíteni. Mert végre, végre a saját nemzetiségünkre való jogot proklamáltuk. Mert a nemzetközi megértéshez és kiengesztelődéshez vezető utat csak az találja meg, aki ezt az utat saját népének közösségében keresi. És miért a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítése igazságos és szükséges ügy, egyike azoknak a feltörő lépéseknek, amelyek a beteg, megrendült civilizált világgyógyulatahoz vezetnek.

Pop Csicsó István kamarai elnök nyilatkozik az Uj Keletnek

a régensválasztásnál Mária királyné nyilatkozatáról és elmondja, hogy ő is jelölve volt a régensségre

Még mindig nem tudják, hogyan került az Univerulhoz Mária királyné nyilatkozata. Miért mondott le Popovici pénzügyminiszter?

(Bucuresti-Bukarest okt. 21.) — Kelet tudósítójától. A bukaresti sajtóban még mindig nagy vehemenciával folyik a Mária királyné hatalmas feltűnést keltett nyilatkozata körül, amelynek visszhangja a külföldi sajtóba is eljutott és amelyet Szófiától Londonig a legváltozatosabban kommentáltak a lapok. A polemia Bukarestben most már nem az állítólagos nyilatkozat politikai következményei körül folyik — miután a liberálisok által remélt politikai konzekvenciák elmaradtak — hanem annak megállapítására szorítokozik, hogyan jutott az Univerul ahhoz, hogy a Mária királynének tulajdonított nyilatkozatot leközölje.

„A beigért, de meg nem jelent facsimile.”

Nem érdekelten kiragadni néhány részletet ebből a polemiából, amely különösen az „Univerul” és a „Dimineața” között folyik a két konkurens lapról megszokott élességgel. A „Dimineața” Hiotu udvari miniszter komünikéjének megjelenése után, amelyben Mária királyné a legkategorikusabban megcáfolja, mintha valaha is adott volna hasonló természetű nyilatkozatot, felszólította az Univerult, hogy vagy bizonyítsa be az interjú autentikus voltát, vagy pedig ismerje el, hogy közönséges hamisítást követett el azzal a céllal, hogy a liberálisok politikai érdekeit szolgálja. Az „Univerul” rendkívüli kiadásában beigérte, hogy lefogja közölni a királyné által írásban adott nyilatkozat facsimiléjét, hozzátéve, hogy a vér, amely Mária királyné ereiben csörgedezik, nem fogja megengedni, hogy a királyné letagadja az általa mondottakat.

A beigért facsimile a mai napig sem jelent meg, az „Univerul” viszont azzal érvel, hogy Mária királyné nyilatkozatának cáfolata nem autentikus, miután azt nem a királyné írta alá, hanem Hiotu udvari miniszter s hogy a cáfolatot egyébként is Maniu és Store szerkeztették meg.

A titokzatos harmadik személy

Az „Adeverul” megállapítja, hogy a királyné nyilatkozata nem egyéb, mint egy liberális aknamunka, amelynek októ-

ber 15-én úgy kellett volna robbania, hogy az a kormány bukását vonja maga után. Megállapítja ezenkívül az „Adeverul”, hogy a nyilatkozatot egy titokzatos harmadik személy vitte el az Univerulhoz. Előbb azonban mehmuttatták a nyilatkozatot Bratianu Vintilának, aki mondotta ugyan a dinasztia nem volna tulságosan okos dolog belekeverni párt-politikai sajtópolemiába, azonban nem akadályozta meg a nyilatkozat megjelenését, amely különösen dr. Anghelescu és Tancred Constantinescu forszíroztak. Az ő jelszavuk az: bárki jöjjön, csak Maniu távozás a hatalomról. Ducának nem mutatták be előzőleg a nyilatkozatot, mert a volt belügyminiszter állítólag, megakadályozta volna ennek megjelenését. Hogy ki ez a bizonyos misztikus „harmadik” személy, arra vonatkozólag még mindig a legfantasztikusabb a verziók vannak forgalomban. Bratianu Elza asszony, Bratianu Jonel özvegyét emlegetik, majd szóba került Michaela Catargi asszony, az Ultima Ora című lap főszerke-

tőjének neve is, akiről köztudomású, hogy Mária királynének intim barátja. A harmadik verzió Procopiu udvarhölgyét emlegetik ama bizonyos „harmadik” személyként. Az igazságot a közvélemény bizonyára meg fogja tudni. Tény az, hogy október 15-iki, a nyilatkozat megjelenésének napja, igen kritikus volt a kormány számára. A válság elmúlt, az a jóviszony azonban, amely Mária királyné és a kormány között fennállott, elhidegült. Politikai körökben ugyais általános a vélemény, hogyha Mária királyné nem is tette meg az Univerulban megjelent kijelentéseket, vagy azok nem is a nyilvánosság számára hangzottak el, a nagy általánosságban fedik a királyné álláspontját. Mária királyné — írja a Curentul — tizenháromévig diktált az országban. Ő volt az aki a habozó és félenk természetű Ferdinánd király lépéseit inspirálta. Nem csoda, ha be akart lépni a régensstanácsba é férje halálával nem kívánt egyszerű dinasztikus dekorum maradni.

h. e.

Pop Csicsó nyilatkozik az Uj Keletnek a helyzetről

(Timisoara-Temesvár okt. 20.) Az új politikai helyzettel kapcsolatban, Pop Csicsó István kamarai elnök néhány érdekes kijelentést tett az Uj Kelet temesvári tudósítója előtt. Pop Csicsó a Mária királyné nyilatkozatának megjelenése által kiváltott izgalmas napokat Temesváron töltötte el, ahol böles nyugalommal alszított óraszámra a Lloyd kávéházban Cigareanu temesmegyei prefektussal.

Az újságíró kérdésre elmondta Pop Csicsó István, hogy az új régens megválasztása az alkotmány szigorú szema előtt tartásával történt. Pártunk s az én-személyes véleményem is az volt ebben a kérdésben — mondotta Pop Csicsó István, — hogy erre a magas méltóságra csakis bíró embert szabad választani. És épen ezért érthető, hogy olyan embert választottunk,

akinek különbet még a dinasztia sem választotta volna, lelkiismeretének szavára hallgatva — tette hozzá nyomatékkal.

A királyné és a régensválasztás.

— Ami a Mária királyné-nyilatkozatot illeti — folytatta Pop Csicsó István — úgy értesülök a lapokból, hogy Hiotu udvari miniszter cáfol. A dolog tehát lényegében el van intézve. Valójában a helyzet úgy áll a fenséges asszonnyal, hogy a kormány egy pillanatig sem gondolhatott arra, hogy Buzdugán régens helyére emelje. Az alkotmány világosan intézkedik ebben a kérdésben és kizárja, hogy asszonyt emeljenek egy ilyen pozícióra. Maniu igenis tudatában volt annak, hogy Constantin Sărățeanu sógora Popoviciának és családai vonatkozásokban áll Vajda belügyminiszterrel is, — s ha

1929. október 12.
PRITÉ
 Szanatorium
 Kolozsvár, Str. Regala
 (u.) 12a. sz. Telefon 600
 szat, (cukor-, vese-, gyomri megbetegedések diéta (külön szülészobával) 8—10 napos panaszat. Urologia (prostata) Orthopedia. Szeméreggyógyászat, Röntgen-
 gyógy-és-hizókurák, Vegy-
 szalatok. Gyógyfürdők
 kelt árak. Igazgató főorv. Pál.
zweig Cluj
 könyvek
 eszek
 — Gyári árak!
ntos!
EL CARPATI
 Piafa Amzel
 mforttal, központi fu-
 pák jutányos áron
 egálló bármely irány-
 tazók kedvezményben
 ülnek.
gyomra égni,
 esen issza a
nási
vógyvizet
 fűszerüzletben.
zás
 ven át
ÁBÁ
RIKÁBA
RIKÁBA
 guay, — Chile)
RIKÁBA
 la, Cuba Mexico)
erika Linie
 melyek elhelyezés
 tekintetében kiváló
 posítók és ismer-
 kaphatók;
ka Linie SAR.
 l. vezérigazgató
 Ferdinand 69
 rivíjei 183
 r. Mercy2
ek !!!
R 14.

mégis mellette döntött, úgy az annak tudható be, hogy a ragensi méltóság beöltésére a láthatáron nem talált külön embert, mint Sárteanut.

Miért nem jelölték Pop Csicsót

Igaz, hogy mint annyi más számottevő politikus, ha talán valamilyen több esély-el is, jelölve voltam a régezségre. De ha engem választanak meg, úgy csakugyan pártember került volna erre a méltóságra amit Maniu nem akarhatott, de amit én sem fogadhattam voln el. Azt azonban egyes urak az újjából szopták ki, hogy Prezan tábornokot Mária királyné kérésére ejtették el. A zelyzet ténylegesen más volt. Erről most nem lehet még beszélni, a közvélemény majd annak idején tudomást fog szerezni az igazságról. Mi igaz abból kérdezte az újjagíró

hogy Lupu és Iorga be fognak lépni a kormányba?

Erre a kérdésre azzal válaszolhatok: lehet igen és lehet nem. A két pártvezérnek a kormányhoz való közeledése ebben a pillanatban még olyan bizonytalan, mint amilyen bizonyos az, hogy én beszállító időn belül, meg fogok válni a kamarai elnöki tisztségtől.

Kijelentette ezután Pop Csicsó István, hogy a kormányváltás kérdése annyira nem aktuális, hogy annak bekövetkezését még a legszabadabb fantáziával sem lehet egyelőre elképzelni.

végül kijelentette Pop Csicsó István, hogy a kormány már kiválasztotta a kormányi igazgatók személyeit és hogy ez a választás közelebbről a közvélemény tudomására fog jutni.

Százötvenkilenc utassal és tizfőnyi legénységgel emelkedett a magasba a legújabb német óriás léghajó

Friedrichshafen A friedrichshafeni Dornier művek legújabb hatalmas léghajó óriása, a „Do-10. ma délelőtt 11-15 perc-kor százötvenkilencfőnyi utassal és tizfőnyi személyzetével próbautra emelkedett a levegőbe. repülőgép elrepült a Bódeni-tó fölött és Rozschach és az osztrák Bre-

genz között megkerülte a Bódeni-tavat. Ezután visszatért friedrichshafenbe és a repülőtéren olyan simán szállott le, hogy az utasok nem is vették észre, hogy a próbautnak vége van. A repülőgép ezenfelül még ezerkétszáz kilogrammnyi üzemanyagot vitt magával.

Tiz esztendei kényszermunkára ítélték Zaharia szakaszvezetőt, aki szódásüveget vágott egy csendőrkapitány fejéhez.

Bucuresti-Bukarest, okt. 20. — A bukaresti második hadtest hadbírósa ma délelőtt tárgyalta Stefan Zaharie szakaszvezető bűnperét, aki két bátyjával együtt Fetesti községben inzultált egy csendőrkapitányt, majd részt vett az incidens kivizsgálására delegált ügyész megverésében is. A három Zaharie testvér esete, emlékeztetesen, nagy politikai botrányt kavart fel, mert egyikük a nemzeti pársztpárt támogatásával Fetesti község

primárja lett. A három Zaharie botokkal és szódavizes üvegekkel verte egyba-főbe a Fetesti vizsgálatot folytató csendőrkapitányt, — a bukaresti hadbírósa azonban most csak a legkisebb Zaharie fölött ítélkezett, aki aktív katonai szolgálatot teljesít és aki épen szabadságon volt testvéreinél. A hadbírósa felelővöl inzultálása miatt tiz évi kényszermunkára ítélte Stefan Zaharie szakaszvezetőt.

A nemzetközi cukorpiacok

Az elmúlt hét folyamán a nemzetközi cukorpiacokon nem állott be az üzlet megélénkülése. Ami a határidőpiacokat illeti, Newyorkban az árak kissé emelkedtek ugyan, a forgalom azonban továbbra is csekély maradt és egyes napokon rekordesend uralkodott. A kedvezőtlen piacteknikai körülmények továbbra is éreztették hatásukat, mindehhez járult az áresés a kávépiacokon, amely a cukorpiacra is kihatott. Mivel azonban sürgős kínálat hiányzott, az árak cséese csekély volt, sőt a hét vége felé az újabb emelkedések kiegyenlítették az áresést.

Az európai piacokon tartózkodás uralkodott, mivel a tényleges répatermérről még nem lehet pontos képet adni és az utolsó eszéseknek a hatását még nem lehet megállapítani azokban az országokban, amelyek a szárazság alatt szenvedtek.

A párisi piacon az árak ingadozása csekély volt és itt sem egyenletes a terméskilátás. A vámtörvény előreláthatólag november elején kerül tárgyalásra.

Kubában az időjárás nagyon kedvez a fejlődésben levő termésnek. Hir szerint a kubai eladási szervezet megtiltotta az új termés üzembelvéletét január 15-e előtt és az új termésből származó eladásokat mindaddig megtiltotta, amíg régi termésű áru még készletben van.

Az Egyesült Államokban rövidesen a fogyasztás emelkedésével számolnak. A helyzet ma az, hogy a cukorvám törvény további halasztása valószínű.

A jávai piac irányzata állandó volt, az árakban lényeges változásokra nem került sor, fehér árut jelenleg Európa számára nem kínálnak. Új kampányból származó barna áru 12 holland forint, október-decemberi szállításra, barna jáva 9-8 sh. cif. Európa.

Európa: A bécsi cukorstatiszka nemzeti egyesülete által közzétett adatok

általánosságban alacsony számokról számolnak be, különösen a Csehszlovákiára vonatkozó adatok 975.000 tonnával, 50 ezer tonnával maradnak el a Licht-féle becsülés mögött. Az ehhez a nemzetközi egyesülethez tartozó államok cukortermelése a múlt esztendővel szemben 5 és fél százalékkal csökkent, azonban a most közzétett adatok sem adnak megbízható képet a tényleges répatermérről, mert tapasztalat szerint az első adatok a kampány folyamán még változást szenvedhetnek.

A csehszlovák gyárak jelentései a cukortermérről a kampány első napjaiban szintén nem nyújtanak egységes képet: egyértelműen azonban a répa magas cukorkatartalmáról érkezik jelentés.

Értesítés!

Megnyílt Bukarestben a főváros központjában a

hotel VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12 sz.

A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hied- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazók számára 25% rabatot élveznek. Tisztelettel: „Venetia-szálloda” vezetősége M. Mosescu tulajdonos

Saul Solomon megveretése miatt kicserélik a bukaresti rendőrtiszteket

(Bukaresti-Bukarest), október 20. Megírta az Uj Kelet, hogy Vajda belügyminiszter ellen elkövetett merénylet vizsgálata során, a bukaresti rendőrprefektúra több jasi fiatalembert állított elő, akikről a merénylő Goldberger azt állította, hogy bűntársai voltak. A letartóztatottak kihallgatásánál azonban kiderült, hogy semmilyen összeköttetésben sem voltak a merénylővel, aki egyéni iniciatívából kísérelte meg a belügyminiszter elleni merényletet. Ep ezért nyomban szabadlábra helyezték az összes előállítottakat, kivéve Saul Solomont, akit a rendőrség a felismerhetetlenségig vertek össze. A brutális verés miatt, hatalmas sajtókampány indult meg a rendőrség ellen Bukarestben

és az összes lapok, pártállásra való tekintet nélkül követelik, hogy az ujonnan inkadrált rendőrtiszteket, akik ilyen gyalázatos módon mutatkoztak be, haladéktalanul cserélik ki. A rendőrprefektúra botrányának az ügye a belügyminiszteriumot is foglalkoztatja. Munkatársunk ma kérdést intézett ebben az ügyben Ioanicescu alminiszterhez, aki kijelentette, hogy Vajda belügyminiszter, minthogy őt személy szerint is érdeklí az ügy, maga fogja a kezébe venni a dolgot, máris elrendelte, hogy orvosi látletet vegyenek fel az ártatlanul megvádolt és még ártatlanabban összevert jasi fiatalemberről és a bűnösnek talált tisztviselők el fogják venni méltó büntetésüket

Clemenceu volt kabinetfőnöke akciót indított Franciaországban a Rajna területek kiürítése ellen

Páris, okt. 21. — Mordacque tábornok, a rajnai csapatok volt parancsnoka és Clemenceu kabinetfőnöke volt akciót indított arra, hogy a kormány külpolitikája napról-napra, közelebb viszi Franciaországot a tatóngó szakadék széléhez. Megígérték a Rajna-vidék, kiürítését s nemsokára a Saar-terület visszazadáról kezdik meg a tárgyalásokat. Mordacque szerint még van idő a veszedelmek elhárítására. Ő és az akciója érdekében megalakult bizottság kötelességének ismeri a Young-tervezet ratifikációja előtt felhívni a törvényhozó testületek tagjainak szemét, nehogy az ország romlásba döntsék.

Páris, okt. 21. — Heriot volt miniszterelnök tegnap Lyonban mondott beszédében utalt arra, hogy jelenleg amelyek kormányzása idején a legint-

ranzigesebben ellene szegültek, békülékeny külpolitikájának, ma éppen ezt a külpolitikát inaugurálják Németországgal szemben. Heriot rámutatott arra, hogy már a Dawes tervet megjavította Franciaország viszonyát a volt ellenséges Németországhoz s ennek ellenére Franciaország öt év alatt huszonöt milliárdot kapott a Dawes-terv utján.

Nagyon fontos!

HOTEL CARPATI

Bucuresti, Piafa Amzel

Renoválva, minden komforttal, központi fűtéssel felszerelve, Szobák jutányos áron kaphatók. Villamos megálló bármely irányból megközelíthető. Utazók kedvezményben részesülnek.

MO

Az előadás este Moissi, nem tudom Szebenből este félh meg, a Színház kö voltak az emberek.

Ugy hat óra kő kanyarodott a szin ismerősök szállnak row jóvalisan mos és nagy szemüvegé pant Bretán Miklós barátja. Még egy n rióféle.

Néhányan ujságt hogy bujjon már Moissi ur.

Végre persze kib Bozontos hajáról kopott, zsírós jósz kóját, kicsit rendb kendőjét és bársor ben, a megérkezés nézett:

— Fenséges par minden színháznak lene.

— Csakhogy m türelmetlenkedett vagyunk ugyan o mint a sétátör, ell óra mulva zár, dr

— Non no, Csak engedjétek, magam és és szív ebből a pompás

A hangja esdő, r tása — a csapzott olyan mint egy ó munkás. Ötven év

Felmegy a szin — Bocsássatok az én mesterséget

Körülnéz, pár i pad tetszik neki, ber tervezte —

Kijön, keresi az kor lép feljeje g nagy kalapskatny barna hölgy.

Moissi feljeje fo — Egy mosoly kedves szó!

— Hadd el, ro — Akkor értem

Átölelte gyöngé a temperamentum totta a nő haját

A hölgy felóra az Elő halottban rosszul utazott. diplomatának a f

Az öltözében M — Nem játszott csak olyan dara

erélyesen, már a rai hang erélyes játszom, aminek

pedig a tömegek mája. Nyugtalan,

a háboru előtti zottságában két le tudta kötni a

A tömegek sorsa A színház az esz

nak egészen sov darabok, három terrel, akiknek a

örvényekbe vilá vezetnek ezen a kezdte és újabb

fiatalemberről t „Journey vége”

meséje, csak go nak, amiket oly

irtózik a háboru összebarátkozás

nekem, sok ily több, mint akit

felé hajlitanak. hirdetője akaro

hogy sorsom, progresszió szo

gek javát, szab javítását hirdet

A különböző rült szó ezután rendezési kuns

lizmus... — Profétizmu korunk egyik b

MOISSI

Az előadás este hétkor kezdődik. Moissi, nem tudom Brassóból, vagy Szébenből este felhatkor még nem jött meg, a Színház körül kicsit idegesek voltak az emberek.

Ugy hat óra körül hirtelen két autó kanyarodott a színház elé. Az elsőből ismerősök szállnak le, Leonard Pauker jóvalán mosolygó kerek képével és nagy szemüvegével a kitűnő és romantikus Bretán Miklós, Ady Endre román barátja. Még egy nyurga ur, impresszárióféle.

Néhányan újságírók állunk és várjuk, hogy bujjon már ki végre Alexander Moissi ur.

Végre persze kibujik. Bozontos hajáról levette a kalapját, kopott, zsírós jóság, megrázta torkát, kicsit rendbehozta lompós nyakendőjét és bársonyos tüzzel a szemében, a megérkezés friss lázában körül nézett:

— Fenséges park, — mondotta, — minden színháznak ilyen környezet kellene.

— Csakhogy mi is itt vagyunk, — türelmetlenkedett egy kolléga. Nem vagyunk ugyan olyan szép környezet, mint a sétatér, ellenben, a lapunk egy óra múlva zár, drága mester!

— Non no, — nincs semmi baj. Csak engedjétek, hogy kiszuszogjam magam és és szívjak egy teli tudónyt ebből a pompás levegőből.

A hangja esdő, mély és tág líra, a tartása — a csapzott barnás szőke hajával olyan mint egy önértés és nyílteszű munkás. Ötven év körül lehet...

Felmegy a színpadra. — Bocsássatok meg, de először jön az én mesterségem!

Körülnéz, pár instrukciót ad, a színpad tetszik neki, nagyon hozzáértő ember tervezte — szót megelégedetten. Kijön, keresi az öltözőjét. Eppen akkor lép feléje gitárral és lakkozott nagy kalapskatulyával egy tüzes szemű bama hölgy.

Moissi feléje fordul. — Egy mosolyt gyermekem! Egy kedves szót!

— Hadd el, rosszul utaztam!

— Akkor értem. — Atölelte gyöngéden, lírai finomsággal a temperamentumos hölgyet, megigazította a nő haját és homlokát csókolta.

A hölgy félóra múlva Masát játszotta az Elő halottban és nem látszott, hogy rosszul utazott. Egyébként egy kínai diplomatának a felesége.

Az öltözőben Moissi tolmácsa voltam.

— Nem játszottam és nem is játszom csak olyan darabokban, — mondotta erősen, már amennyire egy ilyen lírai hang erőlyes tud lenni, — csak azt játszom, aminek problémája van és pedig a tömegek felé irányuló problémája. Nyugtalan, nervózus időkben élünk, a háború előtti korszak kiegyensúlyozottságában két ember különös sorsa le tudta kötni a figyelmet. Most? Csak a tömegek sorsa érdeklí az embereket.

A színház az eszmék fóruma lett. Van egészen sovány cselekményű szindarabok, három-négy kiélezett karakterrel, akiknek a pártbeszéde társadalmi örvényekbe világít. Most az angolok vezetnek ezen a téren. Bernard Shaw kezdte és utjában egy Sheriff „evü fiatalabernél tartanak, aki megírta a „Journey vége” című darabot. Nincs mese, csak gondolatai és szavai vannak, amiket olyan ember gondol, aki irtózik a háborútól és aki az emberiség összebarátkozását akarja. Higgyétek el nekem, sok ilyen ember van, sokkal több, mint akit érdekel a militarizmus felé hajlitanak. En életem végéig ideák hirdetője akarok lenni és úgy érzem, hogy sorsom, talán a végzetem is a progresszió szolgájaként rendelt. A tömegek javát, szabadságát, életművét megjavítását hirdetem.

A különböző színpadi irányokról került szó ezután: — Piscator, Teyroff rendezési kunsztok, kubizmus, szimbolizmus... — Profétizmus, — folytatja Moissi — korunk egyik betegsége! Sokáig kellene

élni, hogy megtudjuk, ki az igazi, ki az álproféta. Ki fogjuk őket izzadni. Mert mi a lényeg? Irni kell tudni, vagy játszani! Formakeresésben, bűn az élet nemes energiáit elpocsékolni. Az igaz és emberies gondolat megtalálja a maga formáját. Nem kell féltetni, hogy egy jó gondolat, egy nagy érzés alaktalanná válik.

A kollégák még kérdeztek egyet és mást a magyar színművészetről. Szereti Lengyelt, Molnárral jó barátságban van helyenként poézis is akad briliáns színpadi alkotásaiban. De szociális problémákért a magyaroktól el kell menni egy kicsit a szomszédba.

— A zsidó színészet? — Felragyog a szeme: — Csodálatos a zsidó színészet. A héber ép úgy, mint a jiddis. A zsidó nép tele van belső és külső problémákkal, de csak egy-két drámában találta

meg e problémák egy részének visszhangját. Ansky, Arnold Zweig, Beer-Hoffmann izzig-vérig költők és pedig modern költők. Nem ismerem a legifjabb generációt, de bizonyára akad hivatott szöszolója a zsidó fájdalomnak és reménynek a fiatalok között is. Ezt már állva mondotta, azt hittük, ezzel jelezni akarja, hogy fölöslegessé vagyunk. Csakhogy Moissi nem egy szimbolista.

— Menjetelek kérék az ördögbe és hagyjatok magamra, — mondotta. Elvégre a színpadról is lesz egy kis mondanivalóm és mikor maszkirozzam magam, ha itt lógtok a nyakamon?

De azért az ajtóból visszaszólitott. — Zsidó ünnep van, lesz azért közönség?

— Ünnepi élvezethez mindig akad ünnepi közönség! — Nő, szervusz!

Ebben az életben aligha beszéltem megejtőbb, elragadóbb, drágább emberrel.

Este a színpadon megint ilyen közvetlen, természetes és elragadó volt. Szomorú, kétkedő, gyöngé, felfelvilágító életlobbanással. Nem lehet Fedját illuzióteltőbben megjátszani. Hogy vonzolta azt az alkoholtól, muzsikától, szerelemtől meggyötört életét! Hogy felmagasztosult némelykor a törékeny test az igazság és szeretet fényenergiái által! Szürke talárjában egy szent volt, amikor a vizsgálóbíró — korholta. Proféta. És milyen talpig lovag, amikor leborult a felesége előtt!

Az embernek szinte kedve támadt ilyen züllöttnek lenni.

Szabó Imre.

Vajda belügyminiszter Kolozsváron A belügyminiszter megcáfolja a lemondásáról elterjedt híreket Ma döntenek a kormány átszervezéséről

Uj Kelet tudósítójától. Vasárnap délelőtt családjával meglátogatására Kolozsvárra érkezett Vajda Sándor belügyminiszter. Vajda a hétfői napot is Kolozsváron töltötte és csak természetes, hogy itt tartózkodását a nemzeti parasztpárt kolozsvári vezetői felhasználták arra, hogy az aktuális kérdéseket megvitassák a belügyminiszterrel. Vajda a közigazgatási törvény alkalmazásával a községi választások előkészítésével és a tartományi igazgatók kinevezésével kapcsolatban folytatott különösen beható tanácskozásokat a Kolozsváron tartózkodó parlamentterekkel.

Későn este kerestük lakását a belügyminisztert. A miniszter előszobájába zúfolva van és a szobalány sajnálkozva jelenti ki, hogy a kegyelmes ur el van foglalva. Beüzenünk, mire Vajda megszokottja a megbeszéléseit és kijön az előszobába.

— A politikai helyzetről érdeklődik? — mondta mosolyogva cvikkere mögöl a belügyminiszter. Látja, én is ember vagyok, hazajöttem, hogy néhány órát családom körében töltsék és... karjával a félig nyitott ajtón szobájába mutat... így néz ki az én pihenésem...

— Nem tartóztatom, miniszter ur, de egy kérdést engedjen meg: igaz-e, hogy Popovici pénzügyminiszter lemondása

óta ön sem jár be a miniszteriumba és lakására viteti az aktákat?

— Tegnapelőtt este kilenc óráig dolgoztam a miniszteriumban.

— És máskor hajnali két-három óráig tart a munka...

— És a kormány? És az átszervezés?

— A kormány erősebb, mint valaha és... A belügyminiszter bucsura nyújtja kezét:

— Ha lejön velem Bukarestbe, többet mondok...

Ki lesz az új pénzügyminiszter?

Bukaresti-Bukarest, okt. 21. — Popovici pénzügyminiszter lemondása óta már több mint egy hét telt el, de még mindig nem jutott nyugvópontra az a kérdés, hogy ki lesz az új pénzügyminiszter. Általában két verzió tartja magát a főváros politikai köreiben. Az egyik verzió szerint, Mihalache a parasztpártnak vindikálja a három legfontosabb miniszteri tárcát: a belügyit, a pénzügyit és a közlekedésügyi. Ezzel szemben Maniu ragaszkodik ahhoz, hogy a pénzügyi tárcát bizalmas emberei egyikének a kezében legyen. Bukaresti munkatársunknak ma alkalma volt beszélgetést folytatni a pénzügyminiszterium egyik vezető főosztályosával, aki közvetlen közelből ismeri a pénzügyi tárcá körül felvetődött harco-

kat. Informátorunk szerint, minden valószínűség szerint, Maniunak az álláspontja fog győzni ebben a kérdésben, és a legvalószínűbb, hogy a pénzügyi tárcát maga a miniszterelnök fogja megtartani, államtitkára pedig Lugoianu lesz.

A pénzügyi tárcá betöltése nem könnyű, különösen a kereskedők szempontjából, mert az alatt a rövid idő alatt, míg ideiglenesen Madgearu töltötte be ezt a fontos tárcát, a parasztpárti vezér igen sok drákói szigorúságu intézkedést léptetett életbe a kereskedőkkel szemben. Eppen ezért az ország kereskedő körei nagy megnyugvással látnák, ha a pénzügyi tárcá véglegesen Maniu miniszterelnök kezébe menne át, az államtitkári tisztséget pedig Lugoianu látná el.

Madgearu hazakerkezett

Bucuresti-Bukarest, okt. 21. — Madgearu miniszter ma hazakerkezett londoni utjáról. A kereskedelmi miniszter, akinek vonata másfél óras késéssel érkezett be az állomásra, a Kolozsváron tartózkodó Vajda belügyminiszter kivételével, a kormány összes tagjai várták. Holnap a kormány tagjai, valamint a nemzeti parasztpárt vezetői bizalmas értekezletet fognak tartani, amelyen megbeszéljük a kormány átszervezésének kérdését.

E HÉTEN

BIRÓ

NŐI DIVATHÁZÁBAN BÄMÜLATOS OLCSÓ REKLÄM ÁRAK. VÉTEL KÉNYSZER NÉL. KÜL GYÖZÖDJÖN MEG ENNEK VALÓDISÁGARÓL

BIRÓ

NŐI DIVATHÁZA REG. FERDINAND (V. WESSELÉNYI MIKLÓS-U.) 11/a.

1 m. la. tennisz flang

1 m. ruha bársony

1 m. 130 cm. széles tiszta gyapjú ruha és kabát szövet

1 m. crepe de chine

LEI 33

LEI 115

LEI 245

LEI 390

KÉREM ÁLLANDÓ DIVATKIRAKATAIMAT MEGTEKINTENI

29 október 19

ma

J

ris

ab

miatt ki-

sztteket

tállásra való tekin-

ogy az ujonnan in-

löket, akik ilyen

tkoztak be, hala-

A rendőrprefek-

gye a belügymini-

tja. Munkatársunk

ben az ügyben lo-

aki kijelentette,

szter, minthogy öt

ki az ügy, maga

dolgot, máris el-

létletet vegyének

adott és még ár-

asii fiatalemberről

ztviselők el fogják

et

e akciót

Rajna

n

szegültek, békü-

lk, ma éppen ezt

lják Németország

rámutatott arra,

vezet megjavított

nyát a volt el-

hoz s ennek el-

öt év alatt hu-

ott a Dawes terv-

os!

CARPATI

Piaja Amzel

orttal, központi fü-

jutányos áron

álló bármely irány-

ők kedvezményben

ek.

Salom Schwarcbart naplója

Fordította: Schön Dezső

A Petljura elleni merénylet az elmeorvosok boncasztalán

El akarják tussolni a pört

— Drágám, — mondja nekem — nem is tudja, milyen csinyt akarnak rajtunk elkövetni. Átakarják magát adni három orvos kezébe és egyszerűen örülnek nyilvánítani. Ezáltal akarnak megszabadulni az egész pörtől. Ilyen botrány! Csak az imént tudtam ezt meg, érti? Egy reakció, feketekezű társaság működik itt, kinek összeköttetései vannak egy külföldi monarchiával. El akarják törölni az egész ügyet. S az orvosok azt fogják tenni, amit parancsolnak nekik. Generalisok emlékeznek arra, hogy hálásan paroláltak le Petljurával, aki megígérte nekik, hogy részt fog venni egy antipölszevita kampányban... Politikai izü pör lesz, el akarják hát tussolni. — Sajátos! Orvosi értekezést rendesen az ügyvéd kérésére csinálnak, aki védené helyzetén olyképen akar segíteni, s itt engem még se kérdeztek... Gyakran mesélik, hogy az orvosok arra törekednek, hogy örültek tegyenek tettükért felelőssékké, s áldozatot adnak a juszticnak; ebben az esetben fordítva fognak eljárni: igyekezni fognak magáról elhárítani a felelősséget...

— S engem idiotának fognak nyilvánítani!... — szakitom közbe.
— Ki kéri az ő szivességeket? — mérgeződik Torres. — Nem, ez így nem lehet. Nyilatkozni fognak a sajátónak, irok a törvényszéki elnöknek, nem engedem, hogy skandalumra kerüljön a sor. Nem engedem!

Az orvosok várják a páciens.

— Monsieur Torres, az orvosok várják az Ön kliensét.

Jól van, hádd várjanak az urak. Én többet vártam! Ha gyanak békében! — ordít a szegény porkolábra, aki azt se tudja, hová tűnjön el. Aztán felém fordul és nyugodtan mondja: — Drága Schwarcbart, ne féljen tőlük, ne izgassa magát, viselkedjen nyugodtan...

Könnycsík misznak higgadságot dik — Nem baj, — mondja —, írjon úgy ahogy tud. Nem kell sietnie... öt óra tájban itt lesznek még két orvos kollegámmal.
„Orvos kollegák” gondolom magamban... Igen, igen értem már, meg akarják nézni, nem-e hiányzik a fejemből egy kis csavar...

Jól van — mondok — délután 5 órakor megkapják az írástomat.
Visszavonultam cellámba és lakonikus rövidséggel összeállítottam azt az életrajzot, melyet az olvasók már naplóm legelején láttak.

Öt órakor ügyvédemhez hívtattak.
Torres-t borzasztóan ideges állapotban találtam. Ugy szaladt ide-oda a szobában, mint egy ördög.

tálni — gondolom magamban — akkor, amikor az ember saját maga az izgatottság tetőfokán hág és nem bír magának helyet találni.

Alig hagyott szóhoz jutni.
— Nem, nem, kedves Monsieur, már közölhetem is magával, hogy megrendelték életrajzomat.

— Mutassa csak meg, hogy mit írt. Mutatok neki egy franciányelvű paszkamétát. Olvassa, s arcán látom, hogy meg van elégedve. Egyik oldalt a másik után olvassa és mindannyiszor hozzászól: „Jól van, kitünő... úgy, úgy... bravo... Ugy, az urak majd meglátják, hogy maga örült-e...

— De nagyon hibás, nemde? — kérdelem.

— Nem tesz semmit, a fő az, hogy értelmes. Majd meglátják őket...

Megveregeti a vállam, mintha valami súlyos próbát állottam volna ki, s tovább beszél.

A szegény porkoláb újra bejön... Torres ismét rátámad, az pedig melegeződik: „Az orvos urak kérik, tetszik tudni, követelik...” Torres tovább kiabál, otthagytam őket és én kiszompolyogok.

Az orvosok az ő szobájukból meghallhatták Torres kiabálását, mert amikor bejöttem mind egyszerre megszólaltak: — Oh, az Ön-ügyvédje már közölte, hogy miről van szó? Ugy látszik, nincs velünk megelégedve.

— Azt hiszem, — mondok — hogy itt nincs is mivel az ember meg legyen elégedve: Önök vesznek egy józangdolgozó embert és örülnek akarják minősíteni.

Kezdődik a vizit.

Megnyugtattak. Kikérdeztek azután, hogy apám, anyám, vagy valamelyik atyafiam nem-e szenvedett idegbetegségben, vagy a háborus és a sebem nem-e hatottak rá. Egy egész csomó apróságról is kérdezősködtek, aminek az értelmét nem bírtam felfogni. Ugy tűnt nekem, hogy egér-macska-játékot űznek velem... törbe akarnak csalni. De én tökéletesen nyugodt maradtam.

— Azt hiszem, uraim, — mondok, — hogy az embernek nem kell feltétlenül örülnie lenni ahhoz, hogy egy nép becsületéért síkra szálljon. S ha Önök igazságos eljárásnak minősítik azt, hogy háboruskodnak, milliókat visznek a vághidra egy darab földért, egy stratégiai pontért, egy tál lencsért, — miért nem minősítitek akkor igazságos eljárásnak azt is, hogy egy ember feladja magát egy egész népért... Önként mentem a háborúba, hogy harcoljak egy idegen országért, egy olyan népért mentem harcolni, amelyiknek a nyelvét is csak alig-alig bírtam, miért nem látnak egy normális jelenséget abban, hogy én feláldozom magam önként az én saját népemért, kinek a vérért könyörtelenül ontották ki gyilkos kezek...

— Elkészítette az, amit kértem? — kérdi tőlem az orvos, kivel a reggel találkoztam.

Odanyújtottam az írást és sorrendben olvasni kezdtek...

Mihelyt befejezték az olvasást elkezdtek faggatni...

— Ön azért követte el tettét ugy-e, hogy megbosszolja magát a népe ellen elkövetett igazságtalanságokért?

— Igen — hagyja rá egy másik orvos, — régi história ez már. A közép-korban gyakori jelenség volt a zsidó-üldözés, s nem ritkán hamis vádakkal is illették őket. A keresztes-hadak felperzselték házaikat, Spanyolországból és Portugáliából mindenüktől megfosztva kikérgették őket és a végén a „nagy-lélkü befogadó népek a gettóba zárták a zsidókat, mint a barmot az akolba.

Nemcsak Spanyolországból üzték ki a zsidókat.

— Uraim, — vágom közbe — nemcsak Spanyolországból kergették ki a zsidókat. — Franciaországból is kikérgették őket, még hozzá kétszer. De Anglia sem volt kivétel. Egyik gelusz-

ból a másikba kergettek. De nem csak a középkorban, hanem napjainkban is! Elmondom Önöknek, hogy mi történt a XX. században, alig pár esztendővel ezelőtt, a borzasztó világégés után.

— Ez mind való, Önnek tökéletesen igaza van, de Ön feláldozza magát és a feleségét. Hát érdemes?

— Nem elsősorban történik meg, hogy egyének feláldozzák magukat a közösség javáért. Mi, zsidók mártírnép vagyunk! Örök időktől fogja előljárunk a példával, mi feláldozzuk magunkat, hogy az egész világ büntetetté kiengeszteljük. A feleségem szenved, igaz. Sokszor szerettem már neki fájdalmat. Tán már még is szokhatta. Nem volt ő külön helyzetben akkor sem, amidőn a frontra mentem.

— Ohó, — mondja az egyik orvos — a frontra az egészen más valami, hiszen akkor háboru volt.

Nem mindenki számára van vége a háborúnak.

— A háboru még tart — mondok. — Nem mindenki számára nyert már a világháboru befejezést.

— De azt az időt mégsem lehet összehasonlítani a jelen pillanattal. Akkor ment Ön is, mint mindenki, — háboruba menni kötelesség, de most?

— Uraim, a háboruskodás Önök szerint igazságos dolog és kötelesség, de ártatlanul kiontott vértől síkraszállani, az egészen más valami! — Háboru az kötelesség, amit mások parancsolnak rám és nekem követni kell a parancsot, de én népem iránti kötelességemből tettem mindezt, önkéntesen, amint azt a szabad akaratom és a tudatom diktálták, s én azt hiszem, hogy ez a kötelesség jogosabb, mint a kikényszerített...

Megnéztek, egy ideig hallgattak, azután szóltak meg az egyik:

A nyugtalan lelkek nem ismernek pihenést.

— Ön már kivette mindenből a részét. Háboruban volt, súlyosan megsebesült. Elég. Ami még hátra van azt tegyék a többiek. Önnek most pihenésre van szüksége.

— A nyugtalan lelkek nem ismernek határt, se eleget, se pihenést...

Az orvosok összenéztek és feltettek néhány jelentéktelen kérdést: mit olvasok, mit tanulok, mit irok.

Vége megszólalt az egyik:

— Ön igazságosan járt el, de vajjon tiszta az Ön lelkiismerete? Ezt a tettet Ön olyan nyugodtan követte el, mintha egy mérges kigyót ölt volna meg?

Jól a szemébe néztem. Látni akartam, hogy komolyan beszél-e velem.

Megérthette pillantásomat, mert hevesen fűzte hozzá:

— Igen, igen. Egész komolyan gondolom. Önt tehát igazságosan cselekedtettem és megszabadítottam világot egy mérges kigyótól.

Jóváhagyásom jeléül bólintottam a fejemmel.

Bucsuztak tőlem és arra kértek, hogy még írjak valamit számukra. Rövidesen újra meglátogatnak.

Tehát szerintük még eldöntetlen az a kérdés, hogy „örült vagyok-e, vagy sem?”

Egyenes ut és mellék ut.

Csütörtök, június 18.
C., Kezdetben volt a Türelem” — így

érvének a törvényfélők, a jámborok.
„Drága Atikus, jöjj és segíts nekem, — írta egykor Cidero, a híres római államférfi barátjának — gyere mént meg: Fidor, a bíró szerint követnem kell a rögös, kemény egyenes utat, melyet az igazság ir elő; de talán szó lehetne arról, hogy keressek egy kiutat?”

— Csak kiutat kell keresni — válaszolta Atikus —, mert ha valaki az igazság irta uton akar haladni, akkor legalább annyit kell, hogy éljen, mint Matuzsálem, s azonkívül is vasidegekre van szüksége, hogy bevérje a végét...

Hogy a süketek halljanak, hogy a vakok látottak legyenek, hogy azok, akik súlyosan letargikus álomban alusznak, felébredjenek, — kegyetlen szeges ostorral kell állanunk az őrsön, hogy ébresztgessük a lassu — hajh, de milyen lassu! — igazságosságot...

Türelem kell... De hol van a türelem, amikor a szív viharzik? Hát lehet házat építeni égszakadás-földindulás közepette...

„Tegye félre a költő a lantot, később fog danolni” — mondta Gandhi Tagorenak — „amikor a ház ég, akkor ragadjon mindenki egy vizesvedret, s oltsa a tüzet”.

A jövő fog majd itélkezni

„Megbilincselik kezünket és kilödtik a lábunkat, mert nem tudunk bánni velük” — mondta szegény Mendelssohn Mózes. Igen, a jövő fog itélkezni a zsidó nép és az ő gyilkosai fölött. Csak addig sem lehet tétlenül ülni, ölbtett kezzel. Szégyentől és fájdalomtól égő arccal nem lehet várni, várni...

Levél Salkind dr.-hoz.

Péntek, június 19.

Drága Salkind dr.
Hálásan köszönöm, hogy eljött. Azal is, hogy nem kimélte meg magát egy ilyen hosszú London-Páris-i utóll, tanujelét adta annak, hogy jó zsidó és jó ember. Ha csak egy lehetőség van, kérem, találkozzon Zangvill Izráellel, hogy ő, a nagy zsidó szív, jöhessen a perhez és mondja ki az ő hatalmas szavát!...

Megmondhatja, hogy az ő „getto álmódózi” nem egyszer rikkattak meg könnyekig...

Leghőbb vágyam volna, hogy Bernard Shaw, a XX. század Aesopusa, az emberiség lelkiismerete mondja ki a véleményét ebben a kérdésben. Ön talán rábírná.

(Folytatása követ.)

Graetz: Volkstümliche Geschichte der Juden

3 kötet ára

480 lei (és portó)

Kapható az Uj Kelet

könyvosztályában

Legelterjedtebb, legjobban bevezetett, hangnélküli, könnyűjárású gépirónok kedvence a masszív

ROYAL

írógépek.

★

Képviselete
Mechanika

Halász Boriska, Targul-Mures

Legujabb őszi és téli ujdonságok megérkeztek !!!
NEUMANN M, férfi - és fiuruha áruháza CLUJ, FŐTÉR 14.

Három na kiállítás K

A nagyiparosok termében egy nem egyetemesebb nagyszabású kényillott meg, melynifika világhírű művészeti nyertek metszetek és grafikműhelyek és a mezbe és pedig némszai eszközök dihanem főleg a műkások életmegnyil... Sztrájkolókat, munkásélet ezer t... illetőleg megszok... rögzítve a legmag... eszközeivel ezeken leg szobrok és... sebb művészek, Steinlen, Millet, Batuschek, Kasim láthatjuk ezen a... csak irányzatánál fogva érdemi me... gyobb érdeklődés... és immár a mult... foglaló művészek... ségéről fogva is...

Különösen meg... kasszónok” című... „Sztrájk” című r... a munkásélet egy... zolójának forradal... ju rajzai: a Stei... „Angelus” világh... hány pompás rézk... tányérokban. Meun... a bányászercsét... natát rögzíti meg... magyar származás... ban élő hírnev... „Sztrájk” című r... ra a figyelmet.

Nagyon értékes Podlipny Gyulán... gyéni stílusukkal... tás anyagából. G... Bánátban élő, ki... „Fahordó” cím... tárlaton s hirdet... Az emeleti tere... tészetének olajba... kozunk. Mind Er... délyi művészek ál... nuságot, hogy im... jutottak a modern... itt igen kiváló k... re akadtak. Az ol... uttal Szolnay... mányai vonják... mértékben a figy... uylátszik, nagy... és még gazdagab... zog. Géptanulmá... munka folyamatá... jobb művei közü... dor képei közül... részlet megragad... ségű műstereinek... Micheli aran... pein rengeteg m... a lendületnek ér... nyer kifejezést, is megragadja a... szintén komoly... Mikola, a hírn... jólismert festői... eszközeivel hat... Ez a kiállítás... lődését érdemi... nagy sikere lesz... tekinthető és ego...

Mattis — Te... modernebb festő... viselője a várm... nyította meg teg... vatyv izlésű közö... sokat fog vitak... és szobrok irány... felett, de azt ne... zat legadázabb e...

... a lendületnek ér... nyer kifejezést, is megragadja a... szintén komoly... Mikola, a hírn... jólismert festői... eszközeivel hat... Ez a kiállítás... lődését érdemi... nagy sikere lesz... tekinthető és ego...

Mattis — Te... modernebb festő... viselője a várm... nyította meg teg... vatyv izlésű közö... sokat fog vitak... és szobrok irány... felett, de azt ne... zat legadázabb e...

TIFUS, SPANYO
ellen megvédi m... Bigrotá... mossa kezeit. A... Kérdezzé... 1 darab... Kapható m... tárbán... F...
Dr. Biró g

HIREK

az Uj Kelet az egyetlen erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

November 20

A gyanútlan olvasó nyilván csodálkozva kérdi: miért került ez a szürke naptári dátum e cikk elé? miben különbözik ez a nap a többi napoktól? Sokan és főként egyben. Ezen a napon tartják meg a kolozsvári zsidó kórházegyesület sorsjátékának húzását, amikor is több mint 2000 nyereségy közel hárommillió lei értékben kerül kiosztásra. Sok ezer ember várja erdélyben szívdobogva ezt a napot mert hiszen ez az első alkalom, amikor egy valóban komoly sorsjáték nyereségei húzásra és főként kifizetésre kerülnek. November 20-ika emlékeztet lesz mind azokra számára, akik ebben a sorsjátékban részt vesznek és sokan, nagyon sokan életük végéig ünnepnapnak fogják tekinteni ezt a dátumot, amikor megragadták életük szerencsés pillanatát. Hiszen egyetlen zsidó kórházországjegy révén könnyűszerrel olyan vagyonhoz juthat, aminőt csak a legritkább emberek tudnak egy egész élet vejejtékes munkájával megszerezni.

Immár veszedelmesen közeledik november 20-ika, a zsidó kórházországjegyek húzásának napja. mindenkinek, aki szívén viseli saját maga és családja jövőjét és boldogságát, melegen ajánljuk, hogy amennyiben még nem vett, sürgősen szerezzen be zsidó kórház országjegyet, hogy el ne essék ettől az ogy ritkán kínálkozó nagyszerű lehetőségtől.

Elutaztak a nemzetközi jóvátételei pénintézet szervezőbizottságának tagjai. Baden-Badenből jelentik: A nemzetközi jóvátételei pénintézet szervezőbizottságának tagjai elutaztak, hogy kormányainak jelentést tegyenek az eddig végzett munkálatokról. A delegátusok visszaérkezését holnap estére várják. A bizottság kedden tovább folytatja munkáját. Megvitatás tárgyát fogja képezni még a bank nyereségeinek felosztása és a pénintézet székhelyének kérdése. A pénintézet működéséről havonta fognak a nyilvánosság részére tájékoztatót kiadni.

Mitkérnek a nyugdíjasok? Bukarestből jelentik A nyugdíjszervezetek országos központja tegnap tartotta kongresszusát nagyszámú vidéki delegátus részvételével. A kongresszus határozati javaslatot szavazott meg, amelyben kéri a nyugdíjakkal arányosabbá való átértékelését, a szolgálati évek beszámítását, a nyugdíj-adó eltörlését és végül bizalmakat fejezik ki a régénstancnak.

Vérszegények sápadtak étvágytalanok

legyenültek és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, min a

Dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikört

mely elősegíti a vörsvérsejtek képződését kitűnő étvágyat idéz elő, a test megerősödik és sulyban gyarapodik. A legjobb erősítő és hízalószer. A vérszegény, sápadt, gyermekeket meghízalja. Vérszegény nőknél a havi tisztulást elősegíti s a görcsös fájdalmakat szünteti. Kiváló orvosi szaktelintéyek javasolják, egy féliteres üveg ára 110 lej. Megrendelhető egy levelezőlapon. Postán utánvétellel szállítja kizárólag dr. FÖLDES gyógyszerésztára és vegyészeti laboratóriumára A R A D, Strada Eminescu 21. Egy kurára 6 üveg szükséges. Hat üveg rendelésnél postai díjat nem számítunk fel. Hamisítványoktól óvakodjunk.

Könnyen végzetessé válható tűzvész pusztított a kolozsvári „Vulcan” gyárban

(Cluj-Kolozsvár) Könnyen végzetessé válható tűz ütött ki ma délután fél 3-kor a kolozsvári „Vulcan” celluloid gyár Munkácsy-u. 24 számú telpén. A tűz, amely a gyár asztalosműhelyében keletkezett, 80 munkás életét fenyegette óriási veszedelemmel, mert ha az asztalosműhely egyik felében levő betonkamrában felhalmozott celluloid nyersanyag tüzet fog, úgy nemcsak a gyárat, hanem a környéken levő házakat is levegőbe röpítette volna.

Ma délután röviddel a munka megkezdése után Kramer Lajos, az asztalosműhely vezetője, cigarettára gyújtott és úgy folytatta munkáját, noha jól tudta, hogy az előtte éppen munkában levő celluloid lap gyúlékony és könnyen katasztrófát okozhat. Kramer munkaközben egy pillenatra elment munkája mellől és addig cigarettáját az asztalra tette, de ogy ügyetlenül, hogy a celluloid lap tüzet fogott és szempillantás alatt lángba borította az egész műhelyt. Kramer a gondatlansága következtében keletkezett tüztől annyira megijedt, hogy kirohant az udvarra, de előzőleg bezárta a műhely ajtóit és a kulcsot magával vive, elrohant.

Ugyanakkor egy, az udvaron áthaladó munkásleány észrevette, hogy a

műhelyajtó nyílásain vékony füstcsíkok törnek elő. Lélekszakadva rohant a gyár irodájába, ahol épp a tulajdonos fia, Benedek Pál tartózkodott, aki mikor a leány elmondta, hogy ég az asztalosműhely, azonnal telefonált a tűzoltóknak.

Közben ő maga is lerohant az udvarra és a segítségére siető munkásokkal együtt tesen betörték az asztalosműhely ajtaját, ahonnan sűrű füst áradt ki, úgyhogy csupán messzítávolságból szemlélhették borzalmas látványt, amely minden pilanában szörnyű explozióval fenyegett. Az asztalosműhely felett levő nagy munkateremből a munkások hanyatt-homlok menekültek le a keskeny lépcsőn, miközben többen megsérültek, akiknek később a helyszínére érkezett orvos nyújtott első segélyt.

Időközben megérkeztek a tűzoltók is, akik Rosescu parancsnok vezetésével hozzáfogtak az oltáshoz, de a fullasztó füst miatt csupán gázmaszkkal dolgozhattak és ez a körülmény rendkívül megneghezítette az oltást. Végre mintegy félóra megfeszített munka után sikerült a tűzoltóknak izolálni a betonkamrát, amelynek ajtaja már erősen felmelegedett és ennek következtében pár pillanat múlva bekövetkezett volna a robbanás.

A kár meghaladja a 150 ezer leit.

Kétezer erdélyi magyar vándorol ki Hondurasba Washingtonból jelentik az Associated Pressnek jelentik a közép-amerikai Hondurasban levő Tegucigalpa-ból, hogy a hondurasi kormány által adott földterületekre közelebbior kétezer erdélyi magyar család utazik ki Középamerikába állandó tartózkodásra.

As olasz trónörökös belga bescepnőt jegyzett el Brüsszelből jelentik Umberto olasz trónörökös inkognitóban a belga fővárosba érkeznek. Mivel érkezését hivatalosan in jelezték, ebből arra következtettek, hogy a trónörökösnek Maria José belga hercegnővel való eljegyzését a cáfolatok ellenére még e héten nyilvánosságra hozzák.

Nehéz székelésben szenvedők, akiknek az agyvertódulás, a fejfájás és szívdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este egy-negyed pohár természetes „Ferencz József” keserüvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferencz József víz műtékek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hashajtónak bizonyul. A FERENCZ JOZSEF keserüviz gyógyszerárakban droguériákban és fűszerüzletekben kapható.

A Cionista Revizionista unió Kolozsvári helyi csoportja ma kedd este egy negyed 9 órakor a str. Baron L. Pop 10. sz. alatt megbeszélést tart, amelyre a meghívottak pontos megjelenését ezután is kéri a vezetőség.

Meghalt Radoszlav, volt bolgár miniszterelnök, Berlinből jelentik: Radoszlav, Bulgária volt miniszterelnöke, hat hónapi betegeskedés után, ma hetvenegy éves korában meghalt a berlini Charité kórházban. Radoszlav Bulgária háborus miniszterelnöke volt és a háboru befejezése, illetőleg a békekötés után száműzték az országból, ahová halála napjáig sem térhetett vissza.

Összetűzés kommunisták és rendőrök között Magdeburgban. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda, magdeburgi tudósítója jelenti, hogy tegnap este a kommunistapárt felvonulást rendezett Magdeburgban s mielőtt a menetben egyes kommunisták a vörös frontarcosok egyenruhájában jelentek meg a rendőrség a felvonulást meg akarta akadályozni. Az akció eleinte sikertelen volt, mert a kommunisták botokkal támadtak a rendőrökre. Később megerősítések érkeztek s a rendőrség is használni kezdte gummitölgéit. Hosszabb dulakodás után sikerült a felvonulókat szétszlatni. Husz letartoztatás történt.

Földrengés Argentínában. Londonból jelentik: Argentína északi részében Rinconoda és Santiago del Esteros közötti területen erős földrengés volt. Több helység házai súlyosan megrongálódtak, sőt házösszeomlások is fordultak elő. Az első jelentések szerint tizenegy halottja és számos sebesültje van a földrengés-okozta házbeomlások.

Svájcban havazik. Zürichből jelentik: Sváje területén szombat este óta csapadékosra fordult az időjárás. Nagy esők voltak az ország legnagyobb részében s a hétszáz méternél magasabb szubalpin helyeken erősen havazott, úgyhogy a friss hó magassága helyenkint meghaladja a félmétert. A déli részeken szélviharok vannak.

Terrorreszközökkel dolgozik a cseh agrárpárt a választási küzdelemben. Prágából jelentik: A Ceske Slovo támadja az agrárpártot választási terrorreszközök igénybevétele miatt, A lap szerint a párt nemcsak a Felvidéken, hanem a csehek által lakott lakott területeken is bizalmas utasításokat adott párthiveiekkel az ellenpártok választási vlakátjainak leszakgatására és lapjaik terjesztésének terrorista eszközökkel való megakadályozására.

Hoover hosszabb körútra indult. Londonból jelentik: A Timesnek jelentik Washingtonból, hogy Hoover elnök 5 amerikai tag államba tegnap hosszabb körútra indult. Az elnök beszédeket fog mondani a körútján s valószínűleg a fegyverszünet ünnepén fog kitérni beszéd keretében a Macdonalddal folytatott megbeszélésekre.

Már 1350 lejért

3 lámpás
RADIO
kap az
ELECTRICÁNÁL
CLUJ, HOTEL CENTRAL ÉPÜLET

Csütörtökön megalakul a Jewish Agency erdélyi osztálya

(Cluj-Kolozsvár) Sokévi munkának eredményeképpen létrejött Zürichben a világ nemcionista és cionista zsidóságának szövetsége a Palesztina-munka érdekében. Ez év augusztus 11-én történelmi jelentőségű és ma még felmérhetetlen hatású esemény zajlott le Zürichben. A világ zsidóságának legkiválóbb vezetői gyűltek össze, hogy megalakítsák a zsidó Palesztina felépítését irányító és vezetőszervert, a Jewish Agencyt, amelyben helyet foglalnak különböző országok zsidóságának a reprezentánsai, pártállásra való tekintet nélkül.

Azóta ez a testület megkezdte munkáját és a legutóbbi szomorú palesztinai események kapcsán fontos politikai és gazdasági kérdések egész sorát igyekeznek a mandát-rius hatalommal az építómunka zavartalan és sikeres folytatása érdekében megoldani.

A Jewish Agency megalakulásának logikus következménye, hogy az egyes országokban is bekapcsolódjanak ebbe munkába a cionista és nemcionista zsidóságkényviselői minél erőteljesebben. Ezen cél érdekében határozták el a Jewish Agency Counciljának erdélyi tagjai, hogy rövid időn belül demokratikus és széles alapon megszervezik és kiépítik a Jewish Agency erdélyi osztályát. A szervezés munkáját egy iniciatív komité fogja végezni, amely a végleges megalakulásig az erdélyi Jewish Agency szerepét is be fogja tölteni.

Az iniciatív komité csütörtökön este 8 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében Heves Vilmos mérnök elnökele alatt alakuló ülést fog tartani, amelyen a Jewish Agency kérdéséről dr. Balázs Endre, dr. Kertész Jenő és dr. Fischer országgyűlési képviselő fognak beszélni. A palesztinai helyzetéről dr. Otto Abeles, dr. Rachel Klompusz és Zwi Lewanow fognak referátumokat tartani. Az alakuló ülés iránt nemcsak Kolozsváron, hanem az egész országgrészben általános érdeklődés nyilvánul meg.

Ötven éves a villamos izzó lámpa Newyorkból jelentik Ma van ötven éve annak, hogy Edison megajándékozta a világot a villamos izzólámpa találmányával Tisztogatás a francia kommunistapártban Párisból jelentik A francia kommunistapártban tovább tart a tisztogatás. Tegnap kizárták a clichy polgármestert és tizenhét községi tanácsost.

Vegyén butort

a Kolozsvári Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

Cluj, Str. Iuliu Maniu (v. Szentegyház-utca) 5. szám. Állandó butorkiállítás ebédlő-, háló-, szalon- és konyhaberendezésekből. Bőrgarnitúrák 22.000 leitől. Kedvező részletfizetési feltételek. Készpénzvásárlásnál 20% árengedmény.

Azonali belépésre

keres „Deutscher Bote” nyomda Str. Boron. I. Pop. 10.

20-kézi szedőt
4-berakonót
2 gépmestert
2-segéd munkást

Gyakornokok és ianocok nejelentkezzenek

Kö

November

(Bucuresti-Bukarest, A kormány egység oltudatot nélkülöz ellen a Romániai Gyűge amint már megirttó gyűlést rendezt Bu Amint értesültünk. kalomra nagyszabású zott ki és a sérelmek megjelöli azt az utat,

Készül az új épít

Az építkezések fe akadályos volt a gazd a modern építkezési d ducan miniszter, am zölle, a hiány megzót tározta egy modern előkészítést, amely programjának is meg nister az építkezési ra vonatkozólag az es seletektől tanulmányt sen bizottságot nevez lat előkészítésre.

Az új törvényjavas rínt, továbbra is fent féle építkezési törvény vezményeket, sőt azo

Csökkentették M

tengeri és zab száll pestről jelentik: A tekintette az exportot mennyiségű tengeri számmal fuvarkezdve oikkak szállítására. A naptól kezdve e ked

Rádió

kedd, ok

Budapest: 9.15.

logezred hangverseny rangok. Strauss: Aq Fekete dominó. Ab ből. Grieg: Peer Gy 9.30 Hírek. 12. De Hangverseny. 12.23 időjelzés, időjárásje élelmiszerárak. 16. Pontos időjelzés, id 17.10 Rigó Jancsi hangversenye. 18. nelme“ c. előadás. rádió.“ 19.30 Emlék 20. Liszt-Petőfi em Jenő dr., Doknányi Ferenc dr. és Herz désevel. Liszt dara dalok műsoron. 22 időjárásjelentés, híre zenekar, az Ostende és cigányzenekarána

Pozsony: 19. K diózenekar. 21.22 K Cigányzene.

Brünn: 20.10 H Rozmunda-nyiteny. Mendelssohn: Cseu zás. Wagner: Erzs Sába királynője.

Bukarest: 20. Sz 1. Mozart: Szóátet tana: Lakodalmi je grin előlátéka. La Moszkovszkij: Span Szomorú keringő. zene. Grieg: Lira Paulus-nyitvány.

Frankfurt: 22. Kallundborg: 21 versenye. Beethoven Kattowicz: 19.3 ből.

Kassa: 20. Órat sai domból. 20.05 Smetana műveiből. ből.

Színház—Művészet

Mit susog a fehér akác? (Erdélyi Mihály és Szántó Mihály operettjének bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban.) Ez a legújabb pesti operett egyike ebben a problematikus értékű fajtában a legjobbaknak. Librettója itt-ott vigjátéki szellemességű fordulatokban gazdag; zenéje kedves és behízog. Csak a kegyesebb mértékben fordulnak elő benne a szinte már megszokottá vált operett-érzelmesség és bortságok. Vannak benne jó szerepek is. Ennek köszönheti azt az osztatlan sikert, amelyet aratott. Szereplői közül csaknem mindenki a legjobbat adta. *Betegh Bébi* nemcsak elragadóan kedves, hanem mindvégig szép és vonzó volt. Csupa bájt és színészi kvalitásokat nyújtó alakításával excellált *Kondor Ibolya*. *Ihász* humora ezúttal nem tévedt túlzásokba. *Leóvey* Leó zsidója karakteristikus volt. *Pompás*, groteszk alakítást nyújtott *Miklós Margit*. Minden dícséretet kiérdemelt *Tompa László*, *Solth György* énekével és játékaival nagy tetszést aratott, amire teljes mértékben rá is szolgált. A többi szereplők is mindent megtettek a siker érdekében.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

- Kedden, október hó 22-én este félkilencor:** „Mit susog a fehér akác“ 4-adszor. Napi bérlet 10. szám. „B“ Sorozatszám 67.
- Szerdán, október hó 23-án este félkilencor:** „Mit susog a fehér akác“ 5-ödször. 5-ödször. Mapi bérlet 10. szám. „C“ Sorozatszám 68.
- Csütörtökön este fél 9-kor:** „Mézeskalács“. Operette-repriz teljesen új szereposztással, új rendezéssel, új kiállítással Kondor Ibolyával, Solth Györggyel, Ihász Aladárral, Premierbérlet 9. szám. Sorozatszám 70.
- Pénteken este félkilencor:** „Mézeskalács“. Napi bérlet 11. szám. „A“ Sorozatszám 71.
- Szombaton este 8 1/2-kor:** IV. Henrik. (Pirandello világhírű színjátéka! Ujdonság először! Premiérbérlet 10. szám. Sorozatszám: 72.)
- Vasárnap d. u. 3-kor:** „A Pók“. Amerikai detektív-ujdonság. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 73.
- Vasárnap d. u. 6-kor:** „Mit susog a fehér akác“. Operette-ujdonság, 6-adszor. Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Solth Györggyel, Ihász Aladárral. Sorozatszám 74.
- Vasárnap este 9-kor:** „Mézeskalács“. Operette-repriz 3-adszor. Napi bérlet 11. szám. „B“ Sorozatszám 75.
- Hétfőn este félkilencor:** „IV. Henrik“. Ujdonság 2-adszor. Napi bérlet 11. szám. „C“ Sorozatszám 76.
- Kedden este október 29-én este 8 1/2 kor:** Henrik. (Ujdonság 2-szor. Napi bérlet 11. szám. C. Sorozatszám: 77.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

- Kedden d. u. 3 órákor és félhatkor:** I. „Karenin Anna“. (Greta Garbo és John Gilbert). II. „Ketten a lejtőn“. (7 felvonásos amerikai színmű. Főszereplő: Norma Shearer). III. Pótképek. (Kettős műsor. Két- és félórás előadások. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)
- Szerdán d. u. 3 órákor és félhatkor:** I. Karenin Anna“ (Greta Garbo és John Gilbert). II. „Ketten a lejtőn“. (7 felvonásos amerikai színmű. Főszereplő: Norma Shearer). III. Pótképek. (Kettős műsor. Két- és félórás előadások. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)
- Csütörtökön d. u. 3 órákor és félhatkor:** I. „A cayennei pokol“, vagy: „A banya“. (Zola világhírű regénye filmen 9 felvonásban. Főszereplők: Esterházy Ágnes és Paul Heidemann). II. „Kisasszony fizetek“. (8 felvonásos vigjáték. Főszereplők: Dina Gralla és Werner Fütterer. III. Pótképek. (Kettős műsor. Két- és félórás előadások. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)
- Pénteken d. u. 3 órákor és félhatkor:** I. „A cayennei pokol“, vagy: „A banya“. (Zola világhírű regénye filmen 9 felvonásban. Főszereplők: Esterházy Ágnes és Paul Heidemann). II. „Kisasszony fizetek“. (8 felvonásos

vigjáték. Főszereplők: Dina Gralla és Werner Fütterer. I. pótképek. (Kettős műsor. Két II félórás előadások. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

Szombaton d. u. 3. órákor és félhatkor: I. A cayennei pokol, vagy: A banya. (Zola világhírű regénye filmen. 9 felvonásban. Főszereplők: Esterházy Ágnes és Paul Heidemann) II. Kisasszony fizetek: (8 felvonásos vigjáték. Főszereplők: Dina Gralla és Werner Fütterer III. Pótképek. (Kettős műsor. Két és fél óras előadások. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

Vasárnap, okt. 27-én d. e. 11-kor 15 és 10 leies helyárakkal: A Honvagy! (Megható dráma az orosz népeletről. 8 felvonás. Főszereplők Mady Christians és Wilhelm Dieterle. (Kacagató kísérő műsor. (Helyárak: 15 és 10 lej.)

SELECT-MOZGÓ:

- Kedd** „Párisi diáknegyed“, utoljára, főszerepben: Petrovici Svetislav Carmen Boni Gina Manés.
- Szerda** „Malek fényképész“, szenzációs vigjáték, melynek keretében bemutatóra kerül Buzdugan régens temetése. Műsoron kívül a „Vidám gyermektársaság“ legjobb komédiája
- Csütörtök** „Malek fényképész“, szenzációs vigjáték, melynek keretében bemutatóra kerül Buzdugan régens temetése. Műsoron kívül a „Vidám gyermektársaság“ legjobb komédiája
- Péntek** „Malek fényképész“, a szezon legjobb vigjátéka, melynek keretében bemutatóra kerül Buzdugan régens temetése. Műsoron kívül a „Vidám gyermektársaság“ legjobb komédiája
- Szombat** „Malek fényképész“ szenzációs vigjáték, melyet megelőz Buzdugan régens temetésének bemutatása. Műsoron kívül a „Vidám gyermektársaság“ legjobb komédiája
- Vasárnap** „Malek fényképész“, utoljára. El ne mulassza megnézni e vigjátékot, mely a legjobb komédiák közé tartozik. E vigjáték keretében kerül bemutatásra Buzdugan régens temetése.

URANIA-MOZGÓ:

- Kedd** „Páris mámore“, mélyen megható társadalmi dráma, főszerepben Lil Dagover.
- Szerda** „Páris mámore“ mélyen megható társadalmi dráma, főszerepben Lil Dagover.
- Csütörtök** „Egy Ezer Ellen“, izgalmas kalandorfilm, idegfejesítő jelenetekkel főszerepben Carlo Aldini. aki mutatványaival még Harry Piel is feltűnik.
- Péntek** „Egy Ezer Elle“ idegfejesítő kalandor dráma, főszerepben Carló Aldini, Harry Piel vetélytársa.
- Szombat** „Egy Ezer Ellen“, idegfejesítő kalandordráma, főszerepben Carló Aldini, aki Harry Piel-t is feltűnik.
- Vasárnap** „Egy Ezer Ellen“, idegfejesítő kalandordráma, főszerepben Carlo Aldini.

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

- Kedd** 3 órákor Amerika a korlátlan lehetőségek országa, 7 felvonásban, Kulturfilm, mely az Egyesült államok legnagyobb városait iparát, kereskedelmét, természeti szépségeit mutatja be páratlanul szép felvételekben. — Előjáték Ufa világhírű. Olcsó helyárakkal.
- Kedd** 5, 7, 9 órákor Premiér! A Végzet Greta Garbo és John Gilbert ragyogó szerelmi duettje. E filmben lépnek fel együtt utoljára.
- Szerda** 3 órákor Amerika. Kulturfilm 7 felvonásban.
- Szerda** 5, 7, 9 órákor a Végzet. Gréta Garbo és John Gilbert
- Csütörtök** 5, 7, 9 órákor a Végzet Greta Garbo és John Gilbert.

Hölgyeim! Uram! Szenzáció!

Csodaszép, fess bécsi velour, nyúl szőr és filmmodelek óriási választékban feltűnőolcsó árban árusít az

Ideal

női kalapüzem Csij, Cal. Regele Ferdinand 8 szám
Férfi és női kalapok festése, alakítása a legújabb modellek szerint 48 óra alatt gyári árban készülnek. — Tonny sapka nagy választékban

Péntek 5, 7, 9 órákor a Végzet. Greta Garbo és John Gilbert.
Szombat 5, 7, 9 órákor a Végzet. Greta Garbo és John Gilbert.

Malek a Select mozgóban. Nem tudunk, ha azt állítjuk, hogy „Malek fényképész“ vigjáték Chaplin remek alkotásai mellett foglal helyet. Chaplin lelkét nagyszerűen használta Malek (Buster Keaton) nevű tanítványának. Bizonyítja ezt e vigjáték, melynek házi bemutatóján jelen voltunk. Hahota, mélyen megható jelenetek és végtelenül bájos szentimentális képek váltják fel egymást. Minden túlzás nélkül, Malek nemcsak nagy komikus, de művésze a lelkeknek is. Ez a vigjáték csodálatos humoru és ez a magyarázata annak, hogy mindenütt oly nagy sikerrel futott. Nagy érdeklődéssel néztük végig „Buzdugan régens temetése“ hirdetőt, mely e film keretében került bemutatásra. Nem feledkezhetünk meg a „Vidám gyermektársaság“ legújabb vigjátékáról, mely csodálatba ejti a nézőt. Ezen műsor szerdai kezdettel kerül bemutatásra a Select mozgóban.

A színházi iroda közleményei

Műsor változás a mit susog a fehér akác óriási sikere miatt. A színház végső reményeket táplál a Mit susog a fehér akác sikere dolgában, de minden várakozást felülmuta az a példátlan zúgó hatalmas siker, a mit ez az új operette aratott. Kétszer addig a Mit susog a fehér akácot s mind a kétszer a legutolsó állóhelyig megtelt nézőtér kitörő tetszése mellett. Olyan hangos a siker, olyan sok az újítás, taps, hogy az előadások az éjfél utáni órákban érnek véget. Erre a nagy sikerre való tekintettel a heti műsorból az a változás történik, hogy szombaton este is a Mit susog a fehér akác-ot adják berletzetben s a szombat estére hirdett IV. Henrik premiéreje két nappal későbben vagyis hétfőn este lesz. A köznépszerű óhaja folytán a szombat esti előadás nem félkilencor hanem félórával későbben pont 9 órákor kezdődik.

Bérletszám változás. A Bérletk szíves figyelmébe. A heti műsor változása miatt a bérletek így változnak. Szombaton este nem lesz premiére bérlet, hanem bérletszámot adják a Mit susog a fehér akác-ot. A jövő hét hétfői estéjén (október 28 án) este félkilencor IV. Henrik premiére bérletben. A jövő hét keddi estéjén (október 29-én) este 8 1/2-kor IV. Henrik C. berletben.

Ma is, holnap is: Mit susog a fehér akác. A színház példátlan sikerű operette-ujdonsága a Mit susog a fehér akác kerül színpadra ma este is holnap este is a magyar színházban.

Ma és holnap: Karenin Anna (Gréta Garbo és John Gilbert) és ketten a lejtőn. Brilláns kettős műsora van ma is holnap is a magyar színházban: I. Karenin Anna (Greta Garbo és John Gilbert) felejthetetlen alkotása). II. Ketten a lejtőn (7 felvonásos amerikai színmű, a főszerepben Norma Shearer). III. Pótképek. Két és félórás előadások 3-kor és 5 1/2-kor. Helyárak: 30, 20 és 10.

Zsidó Színház — יידיש טעאטער

★

Stramer S.

amerikából visszaérkezett társulata játszik

★

★

★

Temesváron

Oktober 22-kétől a városi színházban

★

Hirdessen az „UJ KELET“-ben

SPORT

Gólzápórok és meglepetések a bajnokságban.

Cluj-Kolozsvár, (Saját tud.). — A vasárnapi sportesemények a futballbajnokság jegyében zajlottak le. Voltak favoritgyőzelmek, de nagy meglepetések sem hiányoztak. Nehány derby-meccs is eldőntésre került és a krónika egy sajnálatos balesetről is beszámolt. Változatos volt tehát a vasárnap futball-programja, amelyet más sportágak eseményei egészítettek.

A kolozsvári városi bajnokságban a favorit Univeritate és Románia győztek, utóbbi a szezonban első győzelmet szerezve meg. Az U kitűnő csatárjátékával legerősebben teljesített ellenfelét, amely fekete dresszestől függetlenül igen gyászos képet nyújtott. Különösen a Gurgiu-Marsall-Rosenfeld belső trió tűntette ki magát szép kombinációkkal.

A Románia-KAC meccs érdekessége a román válogatott Sepi bemutatkozása volt, aki hírnevéhez méltóan szerepelt és góljaival is megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak. Nélküle alighanem góltalan lett volna a mérkőzés, amely nem sok szepet nyújtott. A KAC továbbra is pontatlan maradt újabb veresége következtében.

A belső egyéb sporteseményei közé a Banatul veresége a temesvári munkáscsapattól, a TAC zombolyai pontvesztése, a Glória CFR piskii csata vesztesen meglepetések. A temesvári bajnokság legfogosabb aspiránsa a TMTE lett, míg Aradon az AAC pontvesztés nélkül áll az első helyen.

Bukarestben már befejeződtek végre az országosteméniszajnokságok. A férfi egyest igató küzdelem után Misu nyerte dr. Lupu ellen 6:1, 6:1, 4:6, 10:12, 6:3 arányban. A férfi páros bajnoka a Misu-Poulieff pár lett, amely könnyen 6:0, 6:1, 6:2 arányban intézte el a Lupu-Bo-tez kettőt.

Budapestben a Hungaria-Ferencváros derby sajnálatos balesettel kezdődött, amennyiben Kalmár, a legjobb jelenlegi magyar játékos az 5. percben olyan szerencsétlenül csapott össze Amzell kapussal, hogy lábát törte. A baleset folytán a Hungaria teljesen demoralizálódott és így a Ferencvárosnak sikerült nagyobb küzdelem nélkül súlyos gólaránnyal győznie.

Az olasz-magyar atletikai mérkőzést a magyarok nyerték 78:64 arányban. A győzelem annál értékesebb, mert az olaszok ebben az évben legyőzték a franciákat, akik viszont a finnek fölött arattak diadalt és így a genuai győzelem a magyar atletikát a németek mögé a második helyre helyezte Európában.

A vasárnap részletes eredményei egyébként a következők:

Kolozsvár. Univeritate-RMS 7:0 (1:0), Románia-KAC 2:0 (0:0). Arad. AAC-AMTE (2:1). Aradi Banatul-Vointa Victoria 2:0 (1:0). Piski. PCFR-Gloria CFR 2:1 (1:1). Aranyosgyeres. Sodronyipar-Torda Üveggyár 3:0 (2:0). Nagyvárad. Crişana-NSC 1:0 (0:0). Temesvár. TMT-Banatul 3:2 (0:2). Kadima-Hajduk 3:0 (1:0). UDR-Politechnica 7:0 (3:0). Zombolya. ZASE-TAC 3:2 (0:2). Brassó. Brasovia-IAR 5:1 (1:0). Olimpia-Iyria 3:0 (1:0). Bukarest. Juventus-Printul Mihail 4:0 (1:0). Unirea Tricolor-Maccabi 1:0 (1:0). Sparta-CAB Turda 2:1 (1:1). Sportul Studentesc-Val Vartej 4:0 (2:0). Nagyszeben. HTU-SMT 4:1 (2:1). Medgyes. NSE-Saruinta 3:1 (1:1).

Külföldi eredmények. Budapest. Ferencváros-Hungaria 4:0 (1:0). Kispeszt-Nemzeti 1:0 (1:0). III. kerület-Bátya 1:0 (0:0). Vasas-Bac FC 3:1. Tural-Rákospalota 2:2. Megyer-Józsefúros 3:1. Debreczen. Bocskay-Pécs Bavaya 2:1 (0:0). Szombathely. Sabarianaeo FC 2:1. Hamburg. Németország-Finnország 4:0.

Szerkesztőség
Strada Baron L. Pop
Telefon
Ejfel telefon
"LÓFIZET"
Egész évre —
Félévre —
Negyedévre —
Egy hónapra —
X. évfolyam

1929
Október 2
5690 év

Madgearu

A Társadalom rétegeit, amelyek dolgoznak az ország kizsákmányolásáért, akik a kedd érdekeljék a keddelemügyi miniszter elmulat hetek zajos leslegesen nagy izgalmas érdeklődés figyelmébe, amely minden két pot jelent az ország politikai komplikált manőverek és kulcseszerelése nem élet tulajdonképpen problémákat, amelyek fogyasztórétegei lokterében áll és az ország gazdasági elcsúszása ez a talpraállítás sége nélkül nem rianan ismert tényvallani, hogy a parasztpárti kormány gazdasági törvények ki a külföldi tőke gazdasági talpraállítás új törvények által várták a külföldi elodázhatatlant.

Az a bizalmatlan Vintila gazdasági szolidarit a külföldben, alig engedett mány uralomrajzó vények megszavazású kölcsön huza-vona után minden bizonytalanságok közötti gazdasági fűződések az egyradt európai váltásához. Azt az hogy a stabilizáció millió dollár résztrezoraiba, részint földi hitelezők külföldi pénzintézetek dorolni. Arra góbból az összegre renoválasa mind a háboru utáni politikája elpusztított hogy csak Románia behozatalához brint, 300 millió

A stabilizáció próbálkozott az teket szerzeni, például legutóbb tétet felállításán súlyosabb jelenségek sem mutatkoztak, kedvező körülményekkel szemben, hogy Madgearu új etapot jelent meg az ország gazdasági életében, a reskedelemügyi kormány gazdasági exponens népek szerzője, a kormány részben a külföldi gazdasági pedig a londoni az országgal szemben lehet következt kormány tinnében Madgearu miniszter köszönet új gazdaságpolitika